
UNDERVISNINGSMATERIALE

TILGODESER FÆLLES MÅL

Musik Mellemtrin

- Videohilsen
- Lær en afrikansk sang
- Brasiliansk Forró-musik og -dans (elevtekster)
- Lytteøvelser

Brug før / efter skolekoncert med

VINGEFANG

LMS' aktiviteter er støttet af
STATENS KUNSTFOND

Levende
Musik i Skolen

INDHOLD

- 3** Sådan bruges materialet

- 4 Undervisningsmateriale MUSIK**
- 5** Fælles Mål
- 6** Videohilsen fra Vingefang
- 7** Lær et omkvæd på swahili
- 8** Om Vingefang og Forró (elevtekst)
- 10** En kort Introduktion til Forró (elevtekst)
- 11** Lytteøvelse (elevtekst)
- 12** Teksten til 'Pedido à Padre Cícero' (elevtekst)

- 13 Praktisk info om koncerten**
- 14** Til kontaktlæreren
- 15** Praktiske oplysninger
- 16** Plakat

Maja Miriam Lene

Foto: Dennis Westerberg

MUSIKEKSEMPLER

Alle musikeksempler er indlejret som aktive video-links i materialet

Se 'Til kontaktlæreren' på side 14

Forsidefoto: Dennis Westerberg

SÅDAN BRUGES MATERIALET

Materialet er sammensat, så du kan plukke de opgaver, I har tid til, eller bruge et af de forløb, vi skitserer herunder – men husk meget gerne den obligatoriske intro, som sikrer, at I er godt klædt på til koncerten.

1. OBLIGATORISK INTRO

SE VIDEOHILSEN FRA VINGEFANG OG ØV ET OMKVÆD PÅ SWAHILI

Fortæl eleverne om koncerten, og vis videohilsenen fra Vingefang + videoen med et helt nummer. Øv også gerne omkvædet til swahili-sangen *Njia Yangu* inden koncerten.

1. Videohilsen fra Vingefang + sangen *Pedido à Padre Cícero* - se s. 6
2. Lær et omkvæd på swahili: *Njia Yangu* - se s. 7

2. LIDT LÆNGERE FORLØB

VINGEFANG - EN MUSIKALSK SMELTEDIGEL

Udfør først punkt 1 (obligatorisk intro)

Vha. af læs-selv-tekster får eleverne et indblik i Vingefangs historie og baggrunden for deres inspiration af den brasilianske danse - og musikstil *Forró*, samt en kort introduktion til *Forró*. Læs begge elevtekster med lytte-eksempler og videoklip fælles i klassen. Undervejs vil der være små opgaver, som eleverne kan løse.

1. Elevtekst: Om Vingefang og *Forró* - se s. 8-9
2. Elevtekst: En kort introduktion til *Forró* - se s. 10

3. SUPPLERENDE ØVELSE

LYTTEØVELSER MED VINGEFANG

Her skal eleverne lytte til *Forró*-nummeret *Pedido à Padre Cícero*. Formålet med øvelsen er at undersøge, om lytteoplevelsen "mærkes" anderledes, alt efter om eleverne kender eller ikke-kender sangens tekst og budskab. Først lyttes der til sangen, uden at eleverne kender teksten, som bliver sunget på portugisisk. Ved anden lytte-øvelse er teksten oversat. Lav grupper á fire, og lad et ark med spørgsmål hjælpe eleverne på vej. Det er en god ide at samle op til sidst og høre, hvad grupperne er nået frem til.

1. Elevtekst: Lytteøvelse med *Forró*-nummeret *Pedido à Padre Cícero* + tekstark - se s. 11-12

UNDERVISNINGSMATERIALE MUSIK

FÆLLES MÅL

MUSIK (4.-6. KLASSE)

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Musikforståelse
2. Musikudøvelse

KOMPETENCEMÅL

3. Eleven kan lytte opmærksomt til og udtrykke sig varieret om musik fra forskellige genrer, kulturer og perioder
4. Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse med bevidsthed om egen og andres rolle i musikalsk udfoldelse

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSMÅL

Musikoplevelse

Eleven kan lytte opmærksomt til musik fra forskellige genrer

Eleven har viden om sammenhæng mellem musikgenre og lytteadfærd

Sangrepertoire

Eleven kan synge med på forskellige typer af sange og salmer

Eleven har viden om tekstindhold og melodi i sange og salmer

Musikhistorie

Eleven kan beskrive træk ved musik fra musikhistoriske perioder

Eleven har viden om perioder og fagord og begreber i musikhistorien

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Jeg kan lytte opmærksomt til Vingefangs fortolkning af Forró-sange
2. Jeg kender til den historiske periode og typiske stiltræk i Forró
3. Jeg kan synge med på en sang på swahili
4. Jeg ved hvordan der lyttes opmærksomt til musik

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

Vi præsenterer...

VINGEFANG

Foto: Dennis Westberg

Maja

Miriam

Lene

De tre musikere i Vingefang har rejst verden rundt i jagten på spændende musik fra fremmede kulturer, og har efterfølgende omskabt disse indtryk til deres helt egne versioner af især brasiliansk og skandinavisk musik. Blandet op med deres egne rødder i bl.a. dansk folkemusik og klassisk musik er resultatet et helt unikt musikalsk udtryk, hvor ekvilibristisk strengespil sammen med avanceret vokalarbejde skaber en medrivende og ægte global musik.

Her fortæller gruppen lidt om sig selv og præsenterer deres instrumenter:

Se præsentationsvideo

Hør sangen 'Pedido à Padre Cícero & Magdalena Polska'

LÆR ET OMKVÆD PÅ SWAHILI

NJIA YANGU

(Mit liv)

Tekst/Musik: Edwardi Ntemi

Arr: Lene Høst

VERS - som Lene synger selv:

1. 2.

N - ji - a yan - gu ng'wa-na ng'wa Le - mi eh N - ji - a yan - gu
 6 ng'wa-na ng'wa Le mi eh U - pi - te kwan - za ma - ja - bu men - gi eh
 12 U - pi - te kwan - za ma - ja - bu men - gi eh men - gi eh N -

OMKVÆD - som eleverne skal synge med på:

19 ji - a yan - gu eh Ma - i - sha yan - gu eh N -
 eh N - ji - a yan - gu eh Ma - i - sha yan - gu
 23 ji - a yan - gu eh Ma - i - sha yan - gu eh
 N - ji - a yan - gu eh Ma - i - sha yan - gu
 (synges kun første gang)

På denne video viser Vingefang, hvordan omkvædet skal synges:

Lær omkvædet til NJIA YANGU

OM VINGEFANG OG FORRÓ

I BRASILLEN

Vingefang - en musikalsk smeltedigel.

Trioen Vingefang er et rigtig godt eksempel på, at musik ikke kender nogen grænser. Gruppen komponerer musik i mange forskellige musikgenrer. Det er lige fra ældre nordisk folkemusik til franske viser og brasilianske rytmer. Vingefang har en særlig kærlighed til den brasilianske danse- og musikstil Forró, og de har taget flere Forró-sange under deres vingefang.

Lene og Miriam fortæller:

*Det hele startede i 2013. Vi var blevet færdige på Det Fynske konservatorium, hvor vi havde spillet meget folkemusik. Vi snakkede om at rejse ud i den store verden, og blev enige om at tage til den nordøstlige del af Brasilien for at få musikalsk inspiration. Her lærte vi den brasilianske danse - og musikstil **Forró** at kende, og vi tog sangene til os.*

OPGAVE 1:

Se videoklipet, hvor Lene og Miriam er i Brasilien. De var så heldige at spille koncert på flere skoler. De synger bl.a. danske sange og laver bodypercussion.

Spørgsmål:

Kender i mon én af de sange, som Vingefang synger i videoklipet? Hvilken? Hvad lagde I ellers mærke til? Om skolen? Eleverne? Landskabet? Andet?

VINGEFANG I BRASILLEN

Her er den 5 min lange video fra Vingefangs besøg på de brasilianske skoler:

SE VIDEO

HJEMME IGEN

Efter deres hjemkomst fra Brasilien blev Maja medlem af Vingefang, og de tre piger Lene, Miriam og Maja begyndte at videreudvikle deres musikalske idéer. De eksperimenterede med stemmer og brugen af instrumenter, så klangene blev nye. Harmonier og rytmer, de havde lært og hørt i Brasilien, begyndte de at bruge i deres egen musik. De gjorde ældre Forró-sange til deres egne, så de blev til originale kompositioner med et nutidigt musikalsk udtryk.

Gruppen fortæller:

Vores nordiske musikkultur har måske i virkeligheden mere tilfælles med den latinamerikanske Forró, end vi går og tror. Forró er også en slags folkemusik, og er ligesom den danske folkemusik, folkets musik. Forró handler om at mødes, hygge sig, danse, spille og synge sammen. Sangteksterne handler om livet og kærligheden, ligesom i den danske folkemusik.

OPGAVE 2:

Aktiv lytning: Hør, hvordan Vingefang har fortolket et Forró-nummer. I skal først lytte til den originale version af sangen *Pedido à Padre Cicero* med Ary Lobo. Derefter lytter I til Vingefangs version af samme sang

Spørgsmål:

Tag en samtale om, hvordan Vingefang fortolker sangen, og hvordan deres version adskiller sig fra den originale version. I kan lytte efter valg af instrumenter, unisone/ flerstemmige sangstemmer, tempo, nummerets stemning og længden på sangen. Kan I komme på andre ting, der adskiller de to versioner? Lav evt. et kolonne-skema på tavlen for at holde styr på dét, I lytter jer frem til.

HER ER LINKS TIL DE TO UDGAVER AF SANGEN:

HØR VERSION 1 (Ary Lobo)

HØR VERSION 2 (Vingefang)

OM VINGEFANG OG FORRÓ (FORTSAT)

OPGAVE 3:

Nu skal I høre et par eksempler mere på populære Forró-sange. Man kan godt forstå, at folk i Brasilien får lyst til at danse, når de hører denne musik. Der er både iørefaldende melodier og hyggelige danserytmer - så derfor synger folk også ofte med, mens de danser.

1. Hør først sangen *Vendedor de Caranguejo*. Det betyder 'Krabbesælgeren'. Den er også med Ary Lobo, som I hørte lige før:

HØR SANG NR 1

2. Prøv så at høre den næste sang: *Sanfona sentida* med Luiz Gonzaga. Titlen fortæller om et særlig udtryksfuldt instrument. Men hvilket? Tjah, det handler spørgsmålet nedenfor faktisk om. Så hør nu først nummeret:

HØR SANG NR 2

Spørgsmål:

Der er ét instrument, der er fremtrædende i begge numre. Kan I høre hvilket? Det hænger som nævnt også sammen med titlen på sang nr. 2. Hvilke andre instrumenter er der med?

FOKUSORD

I teksten ovenfor støder I bl.a. på ord som:

- musikalsk smeltedigel
- musikgenrer
- folkemusik
- harmonier
- unisone

Kender I ordene? Forklar for hinanden i klassen

OM TRIOENS NAVN:

VINGEFANG

En fugls vingefang favner også bredt

Gruppen fortæller:

Fordi vi alle tre har rejst meget, har lyttet til og oplevet meget musik fra andre lande, er det at favne bredt blevet vores varemærke, så navnet passer godt på vores gruppe, synes vi.

Miriam og Lene spillede på skoler for både børn og voksne i Brasilien

Tilbage i Danmark fik de Maja (cello og sang) med i gruppen

Foto: Bart Vanoutrive

EN KORT INTRODUKTION TIL FORRÓ

Nu har I læst om Vingefangs inspiration fra Forró og lyttet til flere numre. Men hvor stammer stilen fra og hvordan har den udviklet sig. Det kan I læse om her:

KORT OM FORRÓ

Forró er både en danse - og musikstil og den stammer bl.a. fra den lille stat Ceará i det nordøstlige Brasilien.

FORRÓSANG

Forrósangene - fra land til by.

De helt gamle Forró-sange stammer tilbage fra 1800-tallet. Sangteksterne handlede om livet på landet og de udfordringer, der kunne være. Dengang var der trange kår for bønderne og deres familier bl.a. på grund af tørkeperioder. Tørkeperioderne gjorde, at bønderne ikke kunne brødføde deres familier. I 1960-70'erne var det så slemt, at flere familier var nødt til sige farvel til livet på landet. De flyttede til storbyen i håb om en ny og bedre tilværelse.

Bønderne tog Forró-dansene og sangene med til byen. Men eftersom at livet i byerne så meget anderledes ud end på landet, kom der en naturlig ændring af indholdet i sangteksterne. Teksterne i de nyskrevne sange blev "hverdagsagtige" og af lettere karakter, og handlede nu om dans, kærlighed, fest, og livet, der skulle nydes. Forró tog tybyerne med storm og blev populær.

I dag lever både Forró-dansen og -sangene videre, ikke bare i Brasilien, men i hele verden. I vesten arrangeres der danseworkshops, hvor man kan lære at danse Forró. Hvert år i juni i Brasilien afholdes *Festa Junina*-festerne, hvor familier mødes, spiser god mad, synger og danser forró sammen.

Forró stammer fra den lille stat Ceará i Nordøstbrasilien

Foto: Forró Copenhagen

FORRÓDANS

Dansen stammer fra Pernambuco i Nordøstbrasilien og er en pardans. Dansen er livsglad og selselig - og den har - ligesom musikken - videreudviklet sig og har taget dansetrin fra både salsaen og sambaen til sig.

BRASILIANERNE - OG AL DERES MUSIK

Brasilien er det største land i Sydamerika med 208 millioner indbyggere. Det er det 5. største og 6. folkerigeste land i verden. I landet taler de portugisisk, og befolkningen er en blanding af forskellige nationaliteter. Det er en nation, hvor musikken og dansen er dybt forankret i den brasilianske kultur. Overalt på gader og stræder møder man musik og dans, og brasilianerne betragter musikken som del af deres liv og samfund. Den brasilianske musiktradition bygger på genrer som salsa, samba og Bossa Nova, men også musik fra vesten er blevet populært i Brasilien, bl.a. rap - og popmusikken.

Musikere til karneval i Rio

Foto: Terry George, Wikip. Commons

LYTTEØVELSE

SANGEN, I SKAL ARBEJDE MED, ER:

Vingefangs version af sangen *Pedido à Padre Cícero*

Titlen betyder 'Bøn til Fader Cícero'.

Foto: Vingefang

Vingefang lærte sangen på deres rejse til Brasilien

OPGAVE

I skal være i grupper á 4

1. Hør Forró-sangen *Pedido à Padre Cícero*

Lyt til Vingefangs fortolkning af *Pedido à Padre Cícero* et par gange og kom med et bud på, hvad teksten kan handle om. Det er ikke den nemmeste øvelse, når I ikke har mange informationer at gå efter. Men prøv alligevel og se, om musikken og sangen skaber indre billeder og fornemmelser i jer.

2. Oversættelsen af sangteksten

Læs den danske oversættelse af teksten (se tekstbilag), og lav en fælles brainstorm på et stykke papir i gruppen: Hvad handler teksten om? Er der et særligt budskab i sangen også?.

3. Lyt til sangen igen - går tekst og musik hånd i hånd?

Lyt og se nu videoklippen igen. Nu hvor I kender oversættelsen, skal I undersøge, om lytte-oplevelsen bliver anderledes? Og om tekstens indhold og budskab får en anden vægt og betydning i musikken end før. Lad både stemningen, måden at synge på og tempoet komme med i jeres betragtninger.

4. Fælles i klassen

Hvad nåede jeres klassekammerater frem til?

Fader Cícero (1844-1934) var katolsk præst og havde stor politisk og religiøs indflydelse i den lille stat Ceará i den nordøstlige del af Brasilien. Her ses han som 80-årig i 1924.

Hør '*Pedido à Padre Cícero*' med VINGEFANG:

SE VIDEO

TEKSTEN TIL ‘PEDIDO À PADRE CÍCERO’

Originalteksten på portugisisk:

PEDIDO À PADRE CÍCERO

Ó seco

Ta torrando de novo o meu ceará

Ó meu senhor

Tenha pena do povo do lado de lá

O mato era verde

Ta seco danado

Ta esturricado e nada mais deu

Ate a esperança que dizem que é verde

Nem se escapou

Também já morreu

Meu padrinho Cícero do Juazeiro do norte

Sertanejo é cabra forte mais num vai agüentar

Só existe água nos olhos do povo

Chorando de novo no meu Ceará

Teksten oversat til dansk:

BØN TIL FADER CÍCERO

Åh tørke

Det regner på ny her på mit Ceará, mit land

Åh min herre

Hav medlidenhed med folket dér

Vegetationen var grøn

Nu er der forbandet tørt

Der er udtørret, og det giver ikke mere udbytte

Indtil håbet siger, at det er grønt

Intet undslap

Det er allerede uddødt

Min herre Cícero fra Juazeiro do Norte*

Sertanejo* er en stærk ged*, men holder det ikke ud længere.

Der findes kun vand i folks øjne

Når de græder på ny i mit Ceará, i mit land

ORDFORKLARINGER

- *Juazeiro do Norte* = en by i Ceará
- *Sertanejo* = en person som bor på Sertão, et landligt område i Nordøstbrasilien.
- *cabra forte* = betyder ‘stærk ged’ og hen-tyder til en mand, som er stærk og modig. Dette udtryk bliver mest brugt i Nordøst-Brasilien.

En tørkeramt flodbund i Brasilien

PRAKTISK INFO OM KONCERTEN

TIL KONTAKTLÆREREN

KONCERTEN

De tre folkemusikere i Vingefang - Lene Høst (sang, guitar/klaver), Miriam Ariana (sang, violin, bratsch) og Maja Freese (cello, sang) - har alle nordiske rødder, men har også rejst og boet i forskellige dele af verden og suget til sig af musikken og kulturen, de mødte. Efter skolekoncerter i Brasilien, hvor de spillede europæisk musik og fortalte om kulturen her, præsenterer de nu den brasilianske musik (og anden fremmed musik) for de danske skolebørn! Med stor indføling og musikalsk overskud vil de på deres mange instrumenter dele skøn musik og sjove oplevelser ude fra verden med børnene.

Foto: Bart Vanoutrive

Vingefang - live på Tønder Festival

MUSIKERNE ER

Lene Høst – sang, guitar, klaver

Miriam Kielberg - violin, bratsch, sang

Maja Freese - cello, sang

UNDERVISNINGSMATERIALE

Materialet er til **musik** og indeholder bl.a. en videohilsen fra gruppen og et swahili-omkvæd, der skal øves inden koncerten. Derudover er der også forskellige elevtekster (med indlagte opgaver og lytteøvelser) med fokus på den særlige brasilianske musik- og dansestil Forró - og Vingefangs version af den.

MUSIKEKSEMPLER

Alle musikeksempler findes som videolink i materialet.

Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede musiklærere.

Eventuelle spørgsmål besvares gerne ved henvendelse til LMS på 8619 4570.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen

LMS og Vingefang

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter. Snak også med dem om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HENT FRA WWW.LMS.DK

Undervisningsmaterialet downloades som pdf-fil fra LMS' hjemmeside www.lms.dk

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Målgruppe:	Mellemtrin
Antal elever:	120
Opstillingstid:	60 minutter
Nedtagningstid:	30 minutter
Hjælper:	2 store elever til at hjælpe med ind- og udbæring
Lokale:	Rum med god akustik, gerne gymnastiksal. (Helst ikke sportshal). Ikke gennemgangslokale
Scene:	Scenepads 5x3 m. Helst på lav scene, ellers på gulv. Opstilling på langs af rum, hvis gymnastiksal ell. lign. rum.
Mørklægning:	Nej tak
Publikum:	Publikum i halvcirkel på gulv
Strøm:	Ja. 230 v kabelrulle ved scenen
Omlædningsrum:	Ja tak
Forplejning:	Vand, kaffe og te. Gerne lidt frugt/brød
Ved ankomst:	Orkestret henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt
Kontakt til orkester:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med orkestret i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten

KONTAKTPERSON

Miriam Kielberg

Mobil: 5040 7568

E-mail: miriamariana.mk@gmail.com

HUSK AT EVALUERE

Skolernes evaluering af koncerterne og undervisningsmaterialet er vigtig for LMS' videreudvikling af skolekoncertordningen, så derfor opfordrer vi jer til at evaluere efter hver koncert. Det foregår elektronisk via nettet og tager kun få minutter. Evalueringsskemaet findes i skolens koncertplan på www.lms.dk. Brug skolens login for at komme til koncertplanen. Bemærk, at evalueringsskemaet kun kan udfyldes én gang pr. koncert.

I koncertplanen vil I også kunne se musikernes evalueringer af mødet med jeres elever, ligesom musikerne vil kunne se jeres.

KONCERT

Foto: Dennis Westenberg

VINGEFANG

KLASSER

STED

TIDSPUNKT

www.vingefang.com